

ÉVES BESZÁMOLÓ JELENTÉS
2008. július – 2009. június

LONDON

MAGÓCSI LÁSZLÓ
tudományos és technológiai (TÉT) attasé

TARTALOMJEGYZÉK

1. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KUTATÁS-FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS RENDSZERÉNEK FŐBB JELLEMZŐI.....	1
1.1 Jogszabályi keretek.....	1
1.2 Intézményi rendszer.....	1
1.3 10 éves K + F + I politika (2004 – 2014) és stratégia.....	2
1.3.1 Általános célok.....	2
1.3.2 Technológiai innovációs stratégia.....	3
1.3.3 Nemzetközi vonatkozások.....	4
1.4 Finanszírozás.....	4
1.5 A 2008 – 2009. év változásai és eredményei.....	5
1.5.1 Eredmények.....	5
1.5.2 A gazdasági válság hatásai elleni intézkedések.....	6
2. JELENTŐSEBB K + F + I ESEMÉNYEK AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGBAN.....	7
3. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KÉTOLDALÚ ÉS MULTILATERÁLIS TÉT KAPCSOLATAI.....	8
4. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS AZ EU K + F + I KAPCSOLATAI.....	10
5. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS MAGYARORSZÁG K + F + I KAPCSOLATAI.....	10
6. A TÉT ATTASÉ TEVÉKENYSÉGE.....	11
7. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK.....	13

Melléklet: Fő intézményi keretek és szervezeti séma

1. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KUTATÁS-FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS RENDSZERÉNEK FŐBB JELLEMZŐI

1.1 Jogszáabályi keretek

Az Egyesült Királyság tudományos, technológiai és innovációs politikáját és stratégiáját az 1965-ös Törvény a Tudományról és Technológiáról (Science and Technology Act 1965) kerettörvényen kívül – a brit jogalkotási tradíciók sajátosságainak megfelelően – egy sor, 2004. júliusa és 2008. decembere között kiadott kormánydokumentum, jelentés és tanulmány¹ jeleníti meg. A dokumentumokat részben a kormány adja ki, részben pedig azokat a kormány felkérésére eseti testületek, tudós agytrösztök dolgozzák ki, gyakran hosszú szakmai konzultációk és viták eredményeként. A dokumentumok összessége 10 éves politikát fogalmaz meg, amelyeket általában évente felülvizsgálják és újabb dokumentumokat bocsátanak ki, melyek további részleteket bontanak ki, valamint az egyes részterületek, elsősorban a megvalósítás-közeli innováció területén, megvalósítási stratégiáját fogalmazzák meg.

1.2 Intézményi rendszer

Az Egyesült Királyságban a kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység intézményi keretei meglehetősen komplexek és gyakran változnak: a törvényhozás, a kormányzat és annak tanácsadói szervezetei, valamint a kutatóhelyek, nonprofit magánszervezetek és tudós társaságok egymáshoz kapcsolódását a mellékletben csatolt szervezeti ábra és a szervezetek rövid ismertetése mutatja be.

A kutatás-fejlesztés és innováció legfőbb kormányzati szervezete a 2007. óta a gazdasági és az oktatási tárca egyes részeiből létrehozott Innovációs, Egyetemi és Szakképzési Minisztérium (Department for Innovation, Universities and Skills, DIUS) volt. 2009. júniusában a brit belpolitikai válság hatására bekövetkezett kormányátalakítás részeként összevonták a gazdasági (Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform, BERR) és az innovációs és szakképzési tárcát (Department for Innovation, Universities and Skills, DIUS). Az új minisztérium elnevezése Gazdasági, Innovációs és Szakképzési Minisztérium (Department for Business, Innovation and Skills, BIS).

¹ **Science & Innovation Investment Framework 2004-2014, July 2004**
www.hm-treasury.gov.uk/media/95846/spend04_sciencedoc_1_090704.pdf
Science & Innovation Investment Framework 2004-2014: Next Steps, March 2006
www.hm-treasury.gov.uk/media/95846/spend04_sciencedoc_1_090704.pdf
Global Science and Innovation Forum: A Strategy for International Engagement in Research and Development, October 2006
www.berr.gov.uk/files/file34726.pdf
Sainsbury Review of Science and Innovation: The race to the top, October 2007
www.hm-treasury.gov.uk/independent_reviews/sainsbury_review/sainsbury_index.cfm
Innovation Nation – White Paper, March 2008
www.dius.gov.uk/publications/ScienceInnovation.pdf
DIUS Annual Innovation Report, December 2008
www.dius.gov.uk/policy/annual_innovation_report.html
Science & Innovation Investment Framework 2004-2014, Annual Report, December 2008
www.dius.gov.uk/policy/~media/publications/2/21449_AIR_SIIF_AW_v5

Az önálló tudományos, innovációs és szakképzési tárca összevonása a gazdasági tárccal meglepetést keltett, miután a terület sajátosságainak önálló kabinet-képviselője eddig a kormányzat számára hangsúlyozott prioritás volt. A két tárca összevonását bejelentő kormány-nyilatkozat hangsúlyozza, hogy az új minisztérium a brit versenyképesség és termelékenység fokozását, a gazdasági válságból való kilábalás politikai és gyakorlati eszközrendszerének összehangolását szolgálja. A DIUS 4 államtitkára közül Lord Drayson, Minister for Science and Innovation és David Lammy, Minister for Higher Education and Intellectual Property került át a BIS szervezetébe államtitkárként.

Az új minisztérium és azon belül a kutatás-fejlesztés és innováció területeinek szervezeti keretei még kialakításra várnak.

1.3 10 éves K + F + I politika (2004 – 2014) és stratégia

A 10 éves politika 2009. júniusi állapotnak megfelelő fő elvei és célkitűzései:

1.3.1 Általános célok

- a TTI-re fordított összkidadásokat a 2002-es 1.9%-ról a GDP 2.5%-ra kell növelni,
- a költségvetés kiadásai mellett növekedjék a vállalati és közhasznú szféra partneri szerepe, és kiadásai ériék el a 2002-es 1.25%-ról a GDP 1.7%-át,
- a gyakorlati alkalmazás igényeinek erőteljesebben kell befolyásolniuk az alapkutatási szféra programjait és az innováció révén a tudomány közfinanszírozásának gazdasági hatását maximalizálni kell,
- az ipar és egyetemek/kutatóhelyek közötti kooperációs kutatás és tudástranszfer ösztönzése és támogatása, annak érdekében, hogy ez felgyorsítsa a kutatási eredmények gyakorlati bevezetését,
- ösztönözni és elősegíteni, hogy tudásintenzív iparágak nemzetközi vállalatai kutató-fejlesztő beruházásokkal és kooperatív kutatási programokkal jelenjenek meg az Egyesült Királyságban,
- A technológiai innovációs stratégia kialakításában és működtetésében a vállalati szféra aktív közreműködésével irányított, nem központi kormányzati funkciójú, közhasznú szervezet, a Technology Strategy Board² szerepe növekedjék,
- a kutatás-fejlesztési adókedvezmény 2008-as kiterjesztése és növelése kedvező hatást gyakorol a vállalati, különösen a kis- és középvállalati, kutatás-fejlesztési tevékenységre.
- Az innovációs tevékenységet és erőforrásokat a már jelenleg is versenyképes/élenjáró brit ágazatokra valamint a jövő technológiáira kell koncentrálni,
- Növelni kell a tudásintenzív kisvállalatok rendelkezésére álló finanszírozási forrásokat kormányzati valamint kockázati tőke keretkből,
- Növelni kell a tudományos, technológiai, mérnöktudományi és matematikai képzés vonzerejét, színvonalát és kibocsátó-képességét, valamint a szakképzés és felnőttképzés hatékonyságát,

² **Technology Strategy Board - honlap**

www.innovateuk.org

Technology Strategy Board– Annual Report 2007-2008, June 2009

www.innovateuk.org/assets/pdf/TSB%20Annual%20Report%20%20Accounts%20FY0708.pdf

- A kisvállalati kutatási kezdeményezés (Small Business Research Initiative) felülvizsgálata és megújítása szükséges,
- A regionális innovációs tevékenység ösztönzésének decentralizálása,
- Ki kell szélesíteni az innováció nemzeti rendszerét és az abban résztvevők körét: 'mindennapi innováció' (kreatív ágazatok, bankszektor, szolgáltatások, közigazgatás és kereskedelem, beleértve a közbeszerzéseket is).

1.3.2 Technológiai innovációs stratégia

A kormány közhasznú szervezeteként, a DIUS irányítása alatt működő innovációs ügynökség, a Technológiai Stratégiai Tanács (Technology Strategy Board, TSB) felelőssége a technológiai innovációs stratégia kialakítása és végrehajtása³.

A TSB technológiai innovációs stratégiájának alapelvei, szakterületei és eszközei valamint az azok támogatására szánt TSB-ráfordítási arányok százalékban:

(1) Társadalmi és gazdasági kihívásokra technológiai megoldások kidolgozásának ösztönzése. Ráfordítások 50%-a.

A kihívások nem fenyegető veszélyként, hanem vállalati fejlődési és üzleti lehetőségként való megközelítése.

Szakterületek: energiatermelés, klímaváltozás, környezetvédelem, élet-tudományok és gyógyászat, közlekedés, épített környezet, kreatív ágazatok, szolgáltatások

Eszközrendszer: szakterületi stratégiák és prioritások kidolgozása, innovációs platformok kidolgozása és működtetése, közbeszerzések felhasználása innovációs fejlesztések ösztönzésére, kooperációs kutatási pályázatok.

(2) Technológiai adottságok vezérelte innováció ösztönzése. Ráfordítások 25%-a.

A technológiai adottságok további fejlesztése és gyorsított ipari bevezetése.

Szakterületek: anyagtudományok, biotechnológia, gyógyszeripar, elektronika, nanotechnológia, nagy hozzáadott értékű gyártástechnológiák, infokommunikációs technológiák

Eszközrendszer: prioritások és stratégiák kidolgozása, tudásbázis és ipar közötti kooperációs fejlesztések támogatása, áttörést ígérő új technológiák támogatása.

(3) Az innováció társadalmi és vállalati közegének, szemléletének és gyakorlatának fejlesztése. Ráfordítások: 25%-a.

A tudástranszfer és hálózatépítés további ösztönzése és finanszírozása

A már évek óta működő különböző szakmai hálózatok és tudástranszfer eszközrendszer (Knowledge Transfer Networks, Knowledge Transfer Partnerships) fejlesztése és működésének kiterjesztése, valamint új eszközök és módszerek létrehozása, például klaszterek.

³ Connect and Catalyse – A strategy for business innovation 2008 - 2011, Technology Strategy Board
www.innovateuk.org/assets/pdf/corporate-publications/technology%20strategy%20board%20-%20connect%20and%20catalyse.pdf

1.3.3 Nemzetközi vonatkozások

- szükséges az Egyesült Királyság kutatási és innovációs nemzetközi kiválósági szerepének megtartása és erősítése nemzetközi kutatási együttműködéssel és nemzetközi kutatás-fejlesztési beruházásoknak az országba vonzása révén,
- a kutatási és innovációs tevékenységet és eredményeket fel kell használni a külpolitika támogatására és a kétoldalú partnerkapcsolatok elősegítésére,
- a nemzetközi kutatás-fejlesztési együttműködés elsőrendű célországai az USA, Kína és India valamint az Európai Unió tagországai.
- akadémiai ösztöndíjakkal is szükséges a legkiválóbb külföldi kutatókat az országba vonzani,
- az EU kutatási programjai lehetőségeinek optimális brit kihasználása érdekében szükséges elérni, hogy a programokban a brit prioritások és igények kellőképpen megjelenjenek.
- a UK Trade & Investment szervezet vezető szerepet kell, hogy játsszon az Egyesült Királyság, mint kiemelkedő tudományos és innovációs befektetési célország multinacionális vállalatoknak való megismertetésében és marketingjében,

1.4 Finanszírozás

Az Egyesült Királyság költségvetési tervezése 3-éves ciklusokban történik. A 2008-2009 és 2010-2011 közötti 3 költségvetési évre a tudományos és innovációs költségekre mintegy 10%-kal növekvő központi forrásokat biztosítanak. A következő táblázat összefoglalva mutatja be a forrásokat felhasználási szervezetek és célok szerint. Összehasonlításként megadjuk az előző 3-éves ciklus utolsó évének (2007 – 2008) adatait is.

A költségvetési források (milliárd GBP)

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011
DIUS: K + F	3.4	3.5	3.75	3.97
DIUS: innováció	2.0	2.1	2.15	2.33
DIUS összes	5.4	5.6	5.9	6.3
Egyéb kormányzati*	4.2	4.3	4.5	4.5
Összesen kormányzati	9.6	9.9	10.4	10.8

* regionális fejlesztési ügynökségek, felsőoktatási innovációs alap, egyéb tárcák K + F + I költségvetése

A K + F + I költségvetési finanszírozásának felhasználása több csatornán át (DIUS és Technológiai Stratégiai Tanács, Kutatási Tanácsok, Regionális Fejlesztési Ügynökségek, Felsőoktatási Innovációs Alap, más tárcák stb.) át történik.

A költségvetési finanszírozás mintegy 50%-át a DIUS kezeli, melyből a tudományos költségvetés 90%-át a Tudományos Tanácsok használják fel, döntően pályázati alapú projektf finanszírozásra, valamint néhány esetben saját kutatóintézetek finanszírozására és ösztöndíjakra. A szintén DIUS kezelésében levő innovációs költségvetési tétel egy jelentős részét a Technológiai Stratégiai Tanács (TSB) pályázati alapú projektf finanszírozására használják fel.

A TSB programjainak finanszírozására további források a Kutatási Tanácsoktól, a Regionális Fejlesztési Ügynökségektől valamint a pályázók önrészből és egyéb partnerek hozzájárulásából származnak.

A különböző tárcák kutatás-fejlesztési és innovációs programjainak finanszírozására a tárcák költségvetésében szereplő tételek szolgálnak. A tárcaprogramok keretében is nyílt pályázati felhívások keretében ítélik oda a forrásokat.

A brit kutatás-fejlesztési és különösen a technológiafejlesztési innovációs programokban egyre növekvő szerepet tölt be a vállalati és közhasznú valamint alapítványi anyagi források bevonása. Ennek kiemelkedő példái a Technológiai Stratégiai Tanács szervezésében folyó kooperációs fejlesztési pályázatok, melyek vállalati kezdeményezésű és jelentős vállalati finanszírozású projektekhez biztosítanak támogatást. Az Energetikai Technológiák Intézetének létrehozása pedig a technológiai fejlesztések PPP-elvű finanszírozását vezette be.

1.5 A 2008 – 2009. év változásai és eredményei

1.5.1 Eredmények

- Az Egyesült Királyság megerősítette vezető helyét a nemzetközi kutatás-fejlesztésben és innovációban,
- Az Egyesült Királyságban működő vállalatok 68%-a folytat fejlesztési és innovációs tevékenységet (2001-ben: 49%). Az összes kutatás-fejlesztés 60%-ára ma a vállalati szférában kerül sor.
- A kutatás-fejlesztési-innovációs ráfordítások abszolút értékben növekednek: GBP23.2 milliárd (a legutóbbi statisztikai adat 2006-os!), amely 4%-os növekedést mutat az előző évhez képest, azonban a GDP-hez viszonyított arányuk stagnál.
- A ráfordítások 50%-át a vállalatok, 33%-át a költségvetés, míg 12%-át nemzetközi források és közhasznú szervezetek fedezik.
- Az Egyesült Királyság sajátos gazdasági struktúrájából is következően növekszik a 'termék-innováció' terhére az 'eljárás/marketing/szolgáltatás-innováció' (a 'mindennapi innováció').szerepe és súlya: kreatív ágazatok, bankok, közigazgatás és szolgáltatások,
- A költségvetési finanszírozás felhasználása a Kutatási Tanácsok, a Technológiai Stratégia Tanács és a decentralizált innováció regionális intézményein keresztül erőteljesebben strukturált, a vállalati és piaci igények által is befolyásolt programok keretében történik,
- A kormány technológiai innovációs ügynöksége a Technológiai Stratégia Tanács 2008-ban fokozta az eddigi 5 innovációs platform működését és finanszírozását, valamint beindította egy hatodik létrehozását.
- Ugyanakkor a tőkepiac és a kockázati tőke szerepe az innovatív vállalkozások, különösen a kezdő és fiatal technológiai vállalkozások, finanszírozásában csökkent és messze elmarad az USA, Izrael és Finnország hasonló adataitól (az összes befektetésen belül az USA-ban ez 30%, az Egyesült Királyságban 4%).
- A közigazgatás központi intézményeiben megkezdődött a közbeszerzési eljárások átalakítása, hogy azok konkrét piaci igények támasztásával az innováció egyik hajtóerejévé válhassanak. A honvédelmi és az egészségügyi tárca sajátos közbeszerzési igényeinek kielégítésére fejlesztési pályázatokat írtak ki kísérleti rendszerként, mely mintaként szolgálhat majd a további

tárcáknak. Az éves központi közigazgatási közbeszerzések összértéke mintegy GBP175 milliárd volt 2006-2007-ben.

- 2008. augusztusától a kutatás-fejlesztési adókedvezmény (R & D Tax Credit) rendszerét bővítették: kis- és középvállalatok az elszámolható fejlesztési költségeik 175%-át (az addigi 150% helyett) igényelhetik vissza az adózás előtti nyereségből. Nagyvállalatok esetében ez 130 % (korábban 125%). Összességében ez évente GBP600 milliót tett ki, melyhez a szabályozás változása további GBP80 milliós növekményt ad.
- A DIUS és a külügyminisztérium közös irányítása alá került a tudományos és innovációs hálózat (TÉT hálózat), mely 90 fős létszámmal 25 ország 39 állomáshelyén működik.
- A 7 kutatási tanács közös szervezete, a Research Councils UK irodát nyitott Kínában, az USA-ban és Indiában a partneri kapcsolatok építése érdekében.
- A 3 brit akadémia (tudományos, mérnöki és művészeti) 2008-ban a nemzetközi kapcsolatok bővítése és azon belül kiemelkedő posztdoktori kutatók az Egyesült Királyságba vonzása érdekében meghirdette a Newton International Fellowship ösztöndíjrendszert.
- A célkitűzések szerint a DIUS és az irányítása alá tartozó intézmények nemzetközi stratégiáját 2008-ban kellett volna kidolgozni, azonban ez még késik.
- A tudásközpontok és a vállalatok közötti tudástranszfer ösztönzésének sajátos brit eszközrendszere (Knowledge Transfer Networks (KTN), Knowledge Transfer Partnerships (KTP), Innovation Vouchers) jól működik.
- Az egyetemi tudásközpontok és a vállalatok együttműködését jellemzi, hogy mintegy 7500 felsőoktatási dolgozó foglalkozik az ipari kapcsolatokkal és a kereskedelmi hasznosítással. A 2004-2005. és 2006-2007. közötti időben az egyetemek szabadalmi bejelentéseinek száma megduplázódott, a konzultációból és licencszerződésekből származó bevételek pedig GBP514 millióról GBP570 millióra növekedtek. Az egyetemi eredetű új vállalkozások (spin-off cégek) száma évente 200 körül van.
- Program indult a természettudományi, technológiai, mérnöktudományi és matematikai képzés fejlesztésére: szaktanári képzés és átképzés ösztönzése, a természettudományos tárgyak vonzerejének növelése, tudományos diáklklubok létesítése stb.
- A felsőoktatásért és szakképzésért felelős DIUS kezdeményezte egy átfogó felsőoktatási és szakképzési stratégia kialakítását.
- Újszerű, munkáltatók által vezetett, szakképzési központokat (National Skills Academy) hoztak létre 16 szakmai területen. A DIUS által pályázati úton biztosított finanszírozáson túl a központok vállalati befektetéseket is vonzanak.

1.5.2 A gazdasági válság hatásai elleni intézkedések

A pénzügyi és gazdasági válság hatásai a kutatás-fejlesztés és innováció területein egyelőre látszólag még nem érzékelhetőek. Az állami finanszírozású K+F+I programok változatlanul haladnak előre.

Az eddigi intézkedések jelentős része a kis- és középvállalati kör támogatását célozza (ÁFA-csökkentés, rövidebb állami fizetési határidők, kedvezményes hitelek, tanácsadás), ezek azonban nem K+F+I specifikusak, bár hatásuk erre a területre is kétségtelen. Az intézkedések bevezetése lassan és sok kritikát kiváltva halad.

A nem újonnan bevezetett, de mértékében megnövelt kutatás-fejlesztési adókedvezmény és a kisvállalati kutatási kezdeményezés folyamatban levő

összekapcsolása a közbeszerzések rendszerével, valamint a képzési intézkedések azonban lényeges hatásúak lehetnek a K+F+I területén a válság leküzdésére.

2009 januárjától a következő intézkedéseket vezették be:

- Képzési, átképzési és elhelyezkedési támogatások: a válság következtében munkanélkülivé vált dolgozók képzésére és átképzésére, valamint a frissen végzett felsőfokú képzettségűek elhelyezkedésének támogatására különböző programok keretében mintegy GBP200 milliót allokálnak, amely számítások szerint 150.000 ember munkába-állását segítheti.
- Kis- és közepes vállalatok támogatása képzési és munkahely-teremtési programokkal.
- Kutatási infrastruktúrák fejlesztése: 2010-2011-re tervezett GBP440 milliós beruházási költségkeret felhasználását előrehozzák 2008-2009 és 2009-2010-re.
- A TSB GBP50 milliós többlet-forrással rendelkezik az új feltörekvő piacvezető technológiák vállalatai finanszírozására az új GBP750 milliós összegű Strategy Investment Fund (SIF) iparfejlesztési alap keretében.

Megkezdődött egy átfogó stratégia kialakításának munkafolyamata, amely stratégia az innovációt a gazdasági válság leküzdésének szolgálatába állítaná, mint az egyik legfontosabb eszközt.

2. JELENTŐSEBB K+F+I ESEMÉNYEK AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGBAN

Az Egyesült Királyságban a kutatás-fejlesztés és innováció növekvő fontosságának megfelelően az utóbbi néhány évben jelentősen megnőtt az innovációs politikával és a megvalósítás stratégiájával, valamint az azokban érintett szervezetek szerepét és egyben az eredményeket bemutató rendezvények száma. Az Egyesült Királyságban rendezett óriási számú rendezvényből itt csak néhány jelentősebbet emelünk ki.

- **The Future of Europe's Research and Innovation System**
Szeminárium és vita
Rendező: National Endowment for Science, Technology and Arts (NESTA)
2008. július, London
- **Innovate 08**
'The business of shaping our world'
Kiállítás és konferencia
Rendező: Technology Strategy Board
2008. október, London
- **British-German conference "Think Global, Act Urban -- Building the Low Carbon Future"**
Rendező: Deutsche Bank és German Embassy
2008. november, London
- **The Energy Challenge**
Prof Sir Chris Llewellyn Smith, Oxford University, Chair ITER Council előadása
Annual Dennis Gabor Lecture
Rendező: Imperial College
2008. november, London
- **National Science and Engineering Week**
Országos eseménysorozat, mintegy 3,500 rendezvénnyel
Rendező: British Science Association
2009. március

- **University Startup Creation Innovation in the UK**
Rendező: Imperial College and National Venture Capital Association (USA)
2009. március, London
- **Raising Skills in the UK Workforce – mental capitals, skills and well-being**
Rendező: Foundation for Science and Technology
2009. április, London
- **The Connected University: Driving Recovery and Growth in the UK Economy**
Rendező: NESTA
2009. április, London
- **Promoting Technology, Innovation and Entrepreneurship in the UK**
Szeminárium és vita
Rendező: NESTA
2009. május, London
- **3rd Annual UK Research Conference**
Rendező: Neil Stewart Associates
2009. június, London
- **The Road to Copenhagen – the green deal we need**
Rendező: Fabian Society
2009. június, London
- **Technology: The Key to the Future of Sustainable Energy**
Nemzetközi kitekintés, szeminárium és vita
Rendező: Royal Academy of Engineering
2009. június, London
- **Annual UKRO Conference**
EU FP7 programok konferenciája
Rendező: UKRO, UK Research Office, Brüsszel
2009. július, Cardiff

Számos regionális szervezet, egyetem és szakmai szövetség, valamint közhasznú szervezet is rendszeresen szervez konferenciákat és szemináriumokat részben a kutatás-fejlesztés és innováció általános stratégiai és szervezeti kérdéseinek megvitatására, részben pedig egy-egy szűkebb szakterület eredményeinek vagy éppen az innováció közvetett hatásainak (társadalmi, környezetvédelmi, oktatási) bemutatására. Ezek egyben a brit politikai szerves részét képező konzultációs folyamat elemeként a különböző nézeteket is felszínre hozva hasznosan szolgálják a civil társadalom és a kormányzat dialógusát is.

3. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KÉTOLDALÚ ÉS MULTILATERÁLIS TÉT KAPCSOLATAI

Az Egyesült Királyság kormánya évek óta nem köt klasszikus kétoldalú kormányközi bilaterális tudományos és technológiai együttműködési szerződéseket és a meglévő szerződéseket tartalommal fel nem töltve hagyja elszorvadni. A bilaterális kormányközi együttműködési szerződéseket felesleges és erőforrásokat indokolatlanul lekötő és kevés eredménnyel járó, bürokratikus eszközöknek tekintik. A Magyarország és az Egyesült Királyság közötti legutóbbi bilaterális szerződés dátuma 1987 (a britek szerint többszöri hosszabbítás után 2002. körül megszűnt).

A brit kormánypolitika szerint elsősorban azokkal az országokkal szükséges a K+F+I kétoldalú kapcsolatokat kormányzati szinten támogatni, amelyekre a globális versenyben az Egyesült Királyság érdekeit szolgáló együttműködő partnerként (magas technikai szintű és K+F beruházások az Egyesült Királyságban, brit exportpiacok) lehet számítani. Ezek elsősorban az USA, Kína és India valamint másodsorban az EU15 meghatározó nagy országai (Franciaország, Németország), Korea, Japán és Oroszország.

A kiemelt fontosságú országok közül 2006-ban az Egyesült Államokkal, majd Kínával és Indiával 2008-ban kialakítottak egy-egy kétoldalú 'Science Bridges' elnevezésű programot, amelynek keretében egyetemek között már meglévő, erős, jól megalapozott és eredményes együttműködési szerződéseket támogatnak jelentős anyagi forrásokkal paritásos alapon. A támogatást a partnerországok az együttműködő egyetemek közös pályázatain alapján saját egyetemeiknek nyújtják. A brit Kutatási Tanácsok közös szervezete (RCUK) képviselői irodákat nyitott az USA-ban, Kínában és Indiában a Science Bridges programok előkészítésére és lebonyolítására.

USA: 2006-07: 5 projekt GBP6 millió, 2008-2011: 3 projekt GBP4 millió

Kína: 2008-2011: GBP4 millió – 4 projekt

India: 2008-2011: GBP4 millió - 3 projekt

Ezekén túl az RCUK a másodlagosan preferált országok közül japán, német, francia, koreai és kanadai kutatás-fejlesztési pályázatokat kezelő és finanszírozó szervezetekkel kötött együttműködési megállapodásokat közös projektek kezelésére.

A brit felfogás szerint mindazokban az országokban, ahol az együttműködéshez nem fűződik erős brit stratégiai érdek, a kutatási, technológiai és innovációs együttműködési lehetőségek feltárása és kiaknázása alapvetően alulról építkező, kutatóhelyi szintű feladat és nem igényel állami segítséget és forrásokat. A kutatóhelyek együttműködésükhöz ezután saját nemzeti, valamint uniós közös pályázati forrásokból nyerhetnek támogatást, kormányzati közreműködés nélkül. Ez a brit nézetek szerint megfelelően működik is.

A bilaterális kapcsolatokat a nem elsőrendűen prioritásos országokban a komplex brit érdekek (politikai, tudományos, technológiai és kereskedelmi) szolgálatába állított, jól megfontolt, esetenkénti rendezvényekkel és látogatásokkal fejlesztik. Ezek előkészítésében és végrehajtásában a brit diplomáciai missziókon működő tudományos és innovációs hálózat tagjai (szorosan együttműködve a kereskedelmi szervezettel) fontos szerepet játszanak.

Az egyes országok tudományos intézményei és kutatási szervezetei közötti célorientált hosszabb vagy rövidebb távú együttműködések és közös pályázataik megfelelően és nagyobb hatékonysággal szolgálják az együttműködést és az integrációt, mint a kormányközi bilaterális TÉT megállapodások. Ennek az elvnek és gyakorlatnak megfelelően tudomásunk szerint több brit tudományos szervezet, például a Royal Society és a Wellcome Trust, folytat több országgal is bilaterálisnak nevezhető együttműködést, amelynek keretében projekteket finanszíroznak illetve kutatócserét és ösztöndíjakat biztosítanak.

Az Egyesült Királyság aktívan részt vesz a multilaterális TÉT együttműködésekben, és azoknak a lehetőségeit és forrásait saját kutatási szervezetei részére is ismertté és megközelíthetővé teszi. Az Európai Unió K+F+I és az EURATOM programjain kívül részt vesz a CERN, a NATO és az Unesco programjaiban is. A nemzetközi

multilaterális együttműködés kormányzati koordinátora a DIUS és egyes esetekben (pl. Eureka) a Technology Strategy Board.

4. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS AZ EU K+F+I KAPCSOLATAI

Az Egyesült Királyság általános EU politikájával egyezően a kormány elkötelezett az uniós K+F+I tevékenység iránt is, de markánsan képviseli az általános brit külpolitikai célkitűzéseket ezen a téren is: a brit gazdasági és üzleti érdekek támogatása a nyitott, növekvő és versenyelvű globális gazdaság, tudomány és innováció valamint a biztonságos energiaellátás keretei között. Ennek megfelelően a brit kormány az Európai Unió K+F+I fórumain érték- és érdekelvűen lép fel, igyekszik érvényesíteni a brit prioritásokat és azokat a kezdeményezéseket támogatja, amelyek egyértelműen többletértéket jelentenek a közösségi kutatás-fejlesztés és innováció számára. Erre jó példa az Európai Technológiai Intézettel majd az Európai Neutronkutató Központtal kapcsolatos kezdetben erősen szkeptikus, a ráfordítások és a várható eredmény optimalizálását igénylő brit álláspont.

A brit kormány igyekszik elérni a K+F+I területein is a brüsszeli bürokrácia és a pályázati folyamatok egyszerűsítését.

A brit egyetemek és kutatóintézetek rendkívül sikeresek az EU K+F+I pályázatain, míg a vállalati pályázók valamivel kevésbé és ezen a téren jelentős előrelépést várnak a 7. KP időszakában.

Az Egyesült Királyság kormánya erőteljes információs és tanácsadói támogatást nyújt a brit kutatóintézeteknek és vállalatoknak az Európai Unió K+F+I pályázati lehetőségek megismeréséhez és a nemzetközi partnerkereséshez. A potenciális brit pályázókat a brüsszeli UKRO, UK Research Office (www.ukro.ac.uk) és az EU 7.KP-nek szentelt internetes honlap (www.fp7uk.dti.gov.uk) látja el információval és testreszabott tanácsokkal. Az UKRO évente konferenciát rendez az Egyesült Királyságban a legfrissebb uniós K+F+I fejlemények ismertetésére és megvitatására.

5. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS MAGYARORSZÁG K+F+I KAPCSOLATAI

Az Egyesült Királyság kétoldalú és multilaterális kapcsolatai utóbbi években érvényesülő tendenciáiról a fenti 3. pontban írottak fényében is érthető, hogy a két ország kutatás-fejlesztési és innovációs kapcsolatai mára jórészt a tudományos intézetek, egyetemek és más kutatóhelyek közötti közvetlen együttműködés területére helyeződtek át. Ezek kialakítására a különböző szakmai fórumok és az Európai Unió programjai kiváló kommunikációs csatornákat kínálnak. Az 1987-ben aláírt bilaterális megállapodás mára kiüresedett, melyhez a British Council általános szerepének (és forrásainak) változása is hozzájárult.

Ugyanakkor az is jól látható, hogy a két ország eltérő mérete és nemzetközi súlya, valamint a brit TTI politika és stratégia fő célkitűzései miatt (célországok, K+F beruházások vonzása az Egyesült Királyságba) nem könnyű feladat a brit figyelem és együttműködési szándék általánosságban való felkeltése. A konkrét kutatási programok feladataihoz való partnerkeresés és a magyar fél kezdeményezése azonban sok esetben célravezető lehet. Ezek sikerét erőteljesen támogathatja a magyar kutatók szakmai elismertsége is az Egyesült Királyságban.

Néhány példa a magyar-brit kutatás-fejlesztési együttműködésre, melyek gyakran kapcsolódnak egyetemi képzéshez, oktató- és diákcsere programokhoz is:

- Szegedi Tudományegyetem – Cambridge University
Kezdeményezésünk eredményeként kialakulóban levő kapcsolat a K+F, oktatócsere és PhD képzés valószínű területein.
- Semmelweis Egyetem – Durham University
Egészségügyi vezetők posztgraduális képzési programja.
- Semmelweis Egyetem - University of Southampton
Tudományos és képzési megállapodás.
- Semmelweis Egyetem – University of Sunderland
Erasmus együttműködés.
ELTE – University of Bristol
Tudományos együttműködési megállapodás.
- ELTE – 10 brit egyetem
Erasmus együttműködés
- MTA – Royal Society of Edinburgh
Tudományos együttműködési megállapodás: tanulmányutak, ösztöndíjak, közös kutatási programok.
- A Nanotudományi Kiválósági Központok Magyar Hálózata
Az EU FP6 keretében az MTA Kémiai Kutatóközpont koordinálta programban az University of Newcastle-upon-Tyne is részt vesz partnerként.
- Wellcome Trust: a közhasznú alapítvány International Senior Research Fellowship programja keretében 11 kiemelkedő magyar élettudományi-orvosi kutatót támogat 5 éven át.
- BME – Imperial College
ATHENS Network hallgatói projekt együttműködés. Magyar vendégoktatók részvétele a képzésben.
- BME – Corvinus Egyetem – Nottingham Trent University
Ingatlanbecslő közös képzés.
- BME – Heriot-Watt University
MBA képzés

6. A Tét ATTASÉ TEVÉKENYSÉGE

Kapcsolatépítés

A brit kormányzati és tudós társaságokkal, valamint szakmai szövetségekkel való kapcsolatépítő és bővítő munka eredményeként ma jól működő kapcsolatrendszerünk és áttekintő képünk van a folyamatosan zajló változások ellenére is az Egyesült Királyság tudományos, technológiai és innovációs politikájáról és stratégiájáról és az annak kialakításában és végrehajtásában kulcs-szerepet játszó intézményekről, valamint az alkalmazott eszközökről és módszerekről. Csatlakoztam a Londonban dolgozó Tét attasék szervezetéhez, a London Diplomatic Science Club-hoz, mely a sokoldalú szakmai kapcsolatok és információcsere hasznos fóruma. A brit parlament informális szervezetei közül a PITCOM fórumain rendszeresen részt veszek, valamint sikerült bekapcsolódnom a Parliamentary and Scientific Committee munkájába is. Tudományos és technológiai kapcsolatrendszerünk sokoldalú, működő és hatékony.

Kormányközi kapcsolatok

- 2008-ben eredménytelenül javasoltuk, hogy a kutatás-fejlesztési tárcanélküli miniszter és az NKTH vezetői szintű látogatására kerüljön sor az Egyesült

Királyságban a magyar K+F+I képességek és törekvések láttatására és a tapasztalatcsere és együttműködés kezdeményezésére.

- A DIUS International Science and Innovation Unit (ISIU)-nál kezdeményeztem, hogy vizsgálják meg egy helyzetfelmérő látogatás lehetőségét Magyarországra. Erre 2009-ben sor kerülhet.

Kétoldalú látogatások

- Folytattam a brit Parlament Alsóháza 2007-es kezdeményezésének segítését, mely a PITCOM (Parliamentary IT Committee), a törvényhozás és az ipar közötti információs csatorna tapasztalatainak a Magyar Országgyűlésnek való átadására vonatkozik. 2009. áprilisában létrejött a budapesti tárgyalás a PITCOM és az Országgyűlés illetékes bizottságai között.
- Megszerveztem és a budapesti Brit Nagykövetséggel együttműködve koordináltam a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosának 2009. márciusi londoni látogatási programját, amely elsősorban fenntartható környezetvédelmi témakörű volt.
- David Willetts, konzervatív innovációs árnyékminiszter lehetséges 2009. őszi budapesti látogatásának előkészítéséről tárgyalásokat és egyeztetéseket folytatok.
- A The Worshipful Company of Engineers mérnöktársaság 2009. őszére tervezett budapesti – jórészt turizmus jellegű - látogatásának szakmai programjának megszervezésében közreműködtem: találkozó a Magyar Mérnökszövetséggel, látogatás a BME-n és üzemplátogatás.
- Lord Haskel (felsőházi képviselő és a tudományos és innovációs parlamenti bizottság tagja) magyarországi magánlátogatásának szakmai programját (MTA és BME) kérésére megszerveztem.

Jelentőmunka

Az NKTH és a Külügyminisztérium GDF által kért illetve saját kezdeményezésű jelentésekben a K+F+I kapcsolatrendszerből is származó információkat tervszerűen és a vélelmezhető hazai érdeklődésnek megfelelően feldolgozom, azok felhasználására javaslatokat teszek.

Partnerkeresés

2008-ban kezdeményeztem és megkezdtem 5 vezető magyar egyetem és Regionális Egyetemi Tudásközpont (BME, SOTE, SZTE, ELTE, DTE, BMF KITT) intenzív bemutatását potenciális brit partnerintézményeknek, elsősorban egyetemeknek. A Szegedi Tudományegyetem és a Cambridge University között egyeztetés folyik a kutatási és oktatási együttműködés lehetséges területeinek és formáinak kidolgozására. A 2008. novemberi Szeged Week keretében két SZTE tudományos előadásra került sor Cambridge-ben.

Hasonló céllal további megbeszéléseket kezdeményeztem és előkészítő egyeztetéseket folytatok brit egyetemekkel (Oxford University, Imperial College, Kings College, University College of London, Greenwich University, Bangor University) és a Universities UK szervezettel.

A sokoldalú kapcsolatrendszerből származó közvetlenül hasznosítható információkat, például kutatás-fejlesztési trendek, partnerkereső felhívások, ösztöndíjfelhívások rendszeresen közvetlenül elküldöm a megfelelő hazai kutatóhelyeknek, valamint publikálásra az NKTH honlapjára.

Lobbitevékenység

Munkámmal hozzájárultam a Magyarország számára prioritást jelentő Európai Neutronkutató Intézet debreceni elhelyezése érdekében a brit álláspont megismerését majd a brit támogatás megszerzését célzó sokoldalú és összetett lobbitevékenységhez.

Magyar kutatók az Egyesült Királyságban

Folytattam az Egyesült Királyságban élő magyar kutatók megkeresését, hogy szükség és lehetőség szerint bekapcsolhassuk őket a magyar-brit Tét kapcsolatok fejlesztésébe és eseményeibe. Ezidáig, elsősorban az élettudományi, matematikai és kémiai területeken, mintegy 50 magyar kutatóval vettem fel a kapcsolatot, melyet általában nagy örömmel fogadtak.

A magyar tudomány és tudományos eredmények szélesebb körű megismertetése érdekében a Magyar Kulturális Központ és a Brit-Magyar Baráti Társaság javaslatomra tavaly programjába illesztette magyar tudósok genetikáról illetve gyógyszerbiztonságról szóló előadását, melyet az idén egy hálózattudományi előadás követett.

Tudomány-technológia-befektetés-kereskedelem

Munkám során törekedtem a Tét és a kereskedelmi-befektetésösztönzési határterületein is Tét vonatkozású információkkal hozzájárulni a brit potenciális befektetők tájékoztatásához. A Tét területre vonatkozó információkat volt módom adni biotechnológiai, gyógyszeripari, gyógyászati, energetikai és környezetvédelmi területeken a potenciális brit befektetőknek. A Kereskedelmi Szolgálattal együttműködve tervezzük, hogy a jövőbeli magyar kereskedelemfejlesztési rendezvények Tét tartalmat is kapjanak.

Egyéb tevékenység

A nagykövetség általános munkamegosztásában a magyar és brit érdeklődő vállalatok információs kéréseit teljesítettem oktatási, környezetvédelmi, energetikai, gyógyászati és információstechnológiai területeken. Az Európai Unió Környezetvédelmi Tanácsuléseit megelőző, a brit álláspontról tájékoztató EU27 üléseken rendszeresen részt veszek és arról jelentek. Az International Mobile Satellite Organisation (IMSO) szervezetben a magyar tagságot képviselem.

7. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

- 7.1 Az Egyesült Királyság és Magyarország nagyságából fakadóan eltérő nemzetközi súlyt, erőt és befolyást képvisel, ennek következtében a kapcsolatrendszer, ideértve a kutatás-fejlesztési és innovációs kapcsolatokat is, áthatja az aszimmetria, a kapcsolatok fejlesztésében való eltérő érdekeltség.
- 7.2 A brit TTI politikával és stratégiával a magyar innovációs politika és stratégia kedvező szinergiákat mutat, amelyek alapul szolgálhatnak a két ország közötti együttműködési lehetőségek kölcsönös felmérésének és kiaknázásának. A szakterületi prioritások is kedvező egyezéseket mutatnak (pl. élettudományok és biotechnológia, információs és kommunikációs technológiák, anyagtudományok, környezetvédelem). Mindkét ország céljai között szerepel a tudásalapú, magas szellemi értéket képviselő K+F beruházások vonzása, de ez kevésbé érdekütközés, mint vállalati szinten lehetőség.
- 7.3 Jóllehet a brit stratégia célországai között Magyarország közvetlenül – érthető módon - nem szerepel, de mint az Európai Unió tagja elnyerheti a brit TTI politika és stratégia megvalósításának szereplői figyelmét. Erre tárgyalásaink során az összes szervezetnél, elsősorban azonban kutatóhelyi szinten, általános nyitottságot tapasztaltunk, melyet erőteljesen támogat a magyar kutatók szakmai elismertsége is az Egyesült Királyságban.
- 7.4 Az együttműködési lehetőségek és a konkrét brit hajlandóságok felméréséhez azonban szükséges volna, hogy a magyar TTI politika és stratégia prioritásait, szervezetét és az Egyesült Királysággal való együttműködési szándékainkat, lehetséges szintjeit (parlamentari, kormányzati, kutatóhelyi) és megcélzandó

formáit (kölsönös látogatások, meghívások, előadások, közös pályázatok stb.) világosan láttatni tudjuk a brit féllel. Ehhez a Külügyminisztérium és az NKTH koncepciója, támogatása és információi elengedhetetlenül szükségesek. A pragmatikus brit felfogást figyelembe véve, annál inkább számíthatunk nyitottságra és fogadókésziségre minél konkrétabb és kölcsönös gyakorlati előnyöket kínáló kezdeményezésekkel élünk.

- 7.5 Korábban javasoltam egy 1–2 évre szóló relációs TÉT munkaterv kidolgozását, amely az Egyesült Királyságra vonatkozó koncepciót, terveket, stratégiát és akciókat rögzítené. Ehhez tervezeteket készítettem, melyek egyeztetése folyamatban van az NKTH-val.
- 7.6 Megfontolásra javaslom a brit K+F+I rendszer stratégiája és eszközrendszere néhány elemének (tudás- és technológiarendszer szervezetei és ösztönzése (Knowledge Transfer Networks, Knowledge Transfer Partnerships, Innovation Vouchers), regionális innováció decentralizálása, innovációs platformok, a közbeszerzések átalakítása, PPP alkalmazása az innovációban) tanulmányozását és hazai adaptálását. Ehhez kapcsolódóan célszerű volna kezdeményezni az NKTH és a BIS (innovációs tárca), a Research Councils UK és a Technology Strategy Board közötti személyes tárgyalásokat Londonban.
- 7.7. Fokozni érdemes az alulról építkező, kutatóhelyi szintű, együttműködés kezdeményezését magyar oldalról.
Ha erre az NKTH-n kívül néhány jól kiválasztott főszereplő és főszereplő-típus (pl. szakszövetség, RET, innovációs központ, egyetemi innovációs technológia központ stb.) közreműködésével kerülhetne sor, a jól kiválasztott szereplők bemutatása jól szolgálhatná a brit szereplők gyakorlatias igényeit is.

London, 2009. július 13.

Készítette: Magócsi László TÉT attasé
Látta: Breuer Klára elsőbeosztott
Jóváhagyta: Czakó Borbála nagykövet